

*Зеленська Людмила Дмитрівна,
доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди*

*Ворожбит-Горбатюк Вікторія Вікторівна,
професор, професор кафедри педагогіки
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди*

АЛГОРИТМ МОНІТОРИНГУ ЗАПИТІВ ЦІЛЬОВОЇ АУДИТОРІЇ МАГІСТЕРСЬКИХ ПРОГРАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ»

Концепцією реалізації державної політики у сфері загальної середньої освіти «Нова українська школа» (2016) [1], Концепцією педагогічної освіти (2018) [2], Проєктом професійного стандарту «Вчитель ЗЗСО» (2020) [3] визначено базові положення підготовки педагогічних працівників, які ґрунтуються на компетентнісній основі. До переліку загальних і фахових компетентностей вчителя ЗЗСО, які узгоджуються з його трудовими функціями, віднесено інформаційно-цифрову, мовно-комунікативну, проєктувальну, інклюзивну, оцінювально-аналітичну, компетентність педагогічного партнерства тощо. Водночас законодавством передбачено зміну ролей учителя, покладання на нього функцій тьютора, коуча, супервайзера, фасилітатора.

Це вимагає від закладів вищої педагогічної освіти швидкого реагування на виклики часу, не лише перегляду освітніх програм (ОП) підготовки здобувачів вищої освіти бакалаврського і магістерського рівнів спеціальності 014 Середня освіта, але й запровадження нових ОП, зокрема для здобувачів магістерського рівня вищої освіти спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки».

Із цією метою професорсько-викладацьким складом кафедри педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди ініційовано моніторингове дослідження запитів цільової аудиторії - потенційних здобувачів магістерського рівня вищої освіти спеціальності «Освітні, педагогічні науки». Підкреслимо, що освітній моніторинг дає змогу провести багатофакторне системне дослідження, виокремити сегменти ринку освітніх послуг, вивчити попит, сформулювати пропозиції і якісно спроектувати ОП [4].

Аналітика діяльності українських університетів і зарубіжного досвіду дозволила визначити групи потенційних здобувачів, які формують абітурієнтське середовище спеціальності «Освітні, педагогічні науки» на другому (магістерському) рівні вищої освіти: педагогічні працівники, які мають ступінь вищої освіти бакалавра, магістра, спеціаліста за відповідною спеціальністю і прагнуть до професійного й кар'єрного зростання; здобувачі бакалаврського рівня вищої освіти, які завершують навчання на ОП

відповідних спеціальностей; особи, що набувають педагогічного фаху через педагогічну інтернатуру; громадяни іноземних держав.

Методом збору інформації обрано анкетне опитування, яке дозволяє оперативнo отримувати інформацію безпосередньо від цільової аудиторії. З цією метою професорсько-викладацьким складом кафедри педагогіки ХНПУ імені Г.С. Сковороди згідно з чинним Порядком проведення моніторингових досліджень в Університеті [5] розроблено Програму опитування. Збір даних здійснювали за допомогою інструментів Google Форми (docs.google.com), що дозволяє автоматизовано формувати базу даних за результатами надходження відповідної інформації. Опитувальник розмістили на офіційному ресурсі відділу менеджменту і моніторингу діяльності Університету.

Першими до опитування залучили педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти Харківського регіону. Для цього спільно з роботодавцями – директором Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації А.С. Крутовою, начальником та головними спеціалістами відділу загальної середньої, позашкільної освіти та ліцензування освітньої діяльності управління освіти Департаменту було узгоджено мету опитування: «...визначення цільових і змістових орієнтирів розроблення освітніх програм підготовки й професійного розвитку педагогічних працівників у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди на другому (магістерському) рівні вищої освіти зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки». Анкета містила 10 питань, із яких два – відкриті [6].

З метою отримання узагальненої інформації скористалися методами описової статистики. Для кожного питання анкети було побудовано одновимірні табличні розподіли відносних частот (відсотків) та проілюстровано ці розподіли у вигляді діаграм різного виду. Станом на 14 листопада 2020 р. в опитуванні взяли участь 371 особа: 20% – директори закладів загальної освіти, 25% – заступники директорів з навчально-виховної роботи, 48% – учителі-предметники, 7% – інші педагогічні працівники. Результати засвідчили, що 85,2% опитаних вважають на часі забезпечення спеціальної підготовки педагогічних працівників на магістерських програмах спеціальності «Освітні, педагогічні науки»; 61,5% виявили готовність на них навчатися; 59,8% віддали перевагу дистанційній формі навчання, 16,4 % – заочній, 10,8% – дуальній, 12,9 % – очній.

Із переліку запропонованих професійних компетентностей додаткового «прокачування» в умовах розбудови Нової української школи, на переконання респондентів, потребують інформаційно-цифрова (68,5%), психологічна (42,9%), інклюзивна (43,4%), проєктувальна (41,2%).

Серед найбільш затребуваних напрямів магістерської підготовки за спеціальністю «Освітні, педагогічні науки», представники першої визначеної групи цільової аудиторії вказали такі: цифрова педагогіка (56,3%), тьюторство і коучинг (43,7%), оцінювання якості освіти (25,6%), робота з дітьми з особливими освітніми потребами (25,6%). Серед висловлених пропозицій щодо забезпечення якості ОП спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» та її

затребуваності на ринку освітніх послуг переважали такі: практична спрямованість, наближеність до життя, гнучкість форм підготовки, використання цифрових девайсів.

Кафедрою педагогіки ХНПУ імені Г.С. Сковороди був проведений поточний аналіз запитів першої групи цільової аудиторії. З урахуванням отриманих результатів конкретизовано освітні компоненти ОП, спроектовано навчальний план, укладено матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОП та забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОП. У межах навчально-методичної роботи кафедри заплановано привести у відповідність до структури освітньої платформи MOODLE інформаційно-методичні матеріали визначених освітніх компонент, розширити інструментарій ІКТ для навчально-пізнавальних взаємодій у дистанційному форматі.

Серед перспектив подальших досліджень визначено проведення моніторингу інших цільових груп, що формують абітурієнтське середовище спеціальності «Освітні, педагогічні науки» на магістерському рівні вищої освіти, їх аналітики з позицій гендерного підходу, зональності місця проживання тощо. Це дозволить вибудувати різні стратегії організації профорієнтаційної роботи, виокремити спільне й відмінне у їх запитах на освітні послуги, запропонувати альтернативні варіанти ОП.

Список бібліографічних посилань

1. Концепція реалізації державної політики у сфері загальної середньої освіти «Нова українська школа» (2016). Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934> [Дата звернення 10.10.2020]
2. Концепція педагогічної освіти (2018). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> [Дата звернення 10.10.2020]
3. Проєкт професійного стандарту «Вчитель ЗЗСО» (2020). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-profstandartu-za-profesiyami-vchitel-pochatkovih-klasiv-zzso-vchitel-zzso> [Дата звернення 11.10.2020]
4. Технологія проведення моніторингових досліджень (Із досвіду роботи) (2013). Харків: Харківська Академія неперервної освіти, 85 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.edu-post-diploma.kharkov.ua>. [Дата звернення 19.12.2020]
5. Порядок проведення моніторингових досліджень у ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/poryadok_provedenna_monitor_doslidjen.pdf [Дата звернення 10.10.2020]
6. Анкета для опитування роботодавців в галузі 01 Освіта/ Педагогіка. Режим доступу: https://docs.google.com/forms/d/17bRd-UAtmqabxocSjXO2-916yG7wSsUAdLWRr6V_wdc/viewform?edit_requested=true [Дата звернення 18.12.2020]

References

1. *Kontsepsiia realizatsii derzhavnoi polityky u sferi zahalnoi serednoi osvity «Nova ukrainska shkola»* [The concept of implementing state policy in the field of general secondary education ‘New Ukrainian School’] (2016). Available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934> [Accessed 10 October 2020]
2. *Kontsepsiia pedahohichnoi osvity* [The concept of pedagogical education] (2018) Available at: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> [Accessed 10 October 2020]
3. *Proiekt profesiinoho standartu «Vchytel ZZSO»* [The project of professional standard ‘Secondary education institution teacher’] (2020). Available at: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-profstandartu-za-profesiyami-vchitel-pochatkovih-klasiv-zzso-vchitel-zzso> [Accessed 11 October 2020]
4. *Tekhnolohiia provedennia monitorynhovykh doslidzhen (Iz dosvidu roboty)* [Technology of monitoring research (From work experience)] (2013). Kharkiv: Kharkivska Akademiia neperervnoi osvity, 85 s. [Elektronnyi resurs]. Available at: <http://www.edu-post-diploma.kharkov.ua> [Accessed 19 December 2020]
5. *Poriadok provedennia monitorynhovykh doslidzhen u KhNPU imeni H.S. Skovorody* [The procedure for conducting monitoring studies at KhNPU n.a. H.S. Skovorody] Available at: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/poryadok_provedenna_monitor_doslidjen.pdf [Accessed 10.10.2020]
6. *Anketa dlia opytuvannia robotodavtsiv v haluzi 01 Osvita/ Pedahohika* [Questionnaire for the survey of employers in the field of 01 Education/ Pedagogy]. Available at: https://docs.google.com/forms/d/17bRd-UAtmqabxocSjXO2-916yG7wSsUAdLWRr6V_wdc/viewform?edit_requested=true [Accessed 18 December 2020]